

Remiss Samhället mot skolattacker

Barn- och Utbildningsnämnden beslutar

Barn- och utbildningsnämnden godkänner följande remissvar gällande Samhället mot skolattacker och översänder svaret till Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet:

Ystads kommun anser att delbetänkandet är väl genomarbetat och innehåller förslag som skulle förbättra lokala aktörers möjlighet att förebygga och förhindra skolattacker. Ystads kommuns bedömning är att ett förtydligat och utökat uppdrag till Center mot våldsbejakande extremism är rätt väg att gå och nedan några perspektiv kommunen vill belysa extra:

1. Ystads kommun delar utredningens bedömning att delning och behandling av personuppgifter är centralt för att framgångsrikt kunna samverka, förebygga och förhindra skolattacker. Ystads kommun ser att ett utökat uppdrag till Center mot våldsbejakande extremism skulle kunna ge välbehövligt stöd till skolverksamheten då oro för skolattacker uppstår. För att stödet ska bli framgångsrikt behöver en uppgiftsdelning vara möjlig.

Olika funktioner och myndigheter kan söka stöd av Center mot våldsbejakande extremism utan varandras vetskap. Center mot våldsbejakande extremism behöver ges ett mandat att avgöra när uppgiftsdelning mellan till exempel olika myndigheter är nödvändigt. Center mot våldsbejakande extremism kan ges uppdraget att koppla ihop och skapa förutsättningar för delning av nödvändiga uppgifter.

2. Arbete kring säkerhet och att skapa trygghet i samhället och i skolan är högaktuellt och ett stort arbete görs i många kommuner och skolor. Till viss del finns det nationella direktiv och i många delar får varje kommun/skola hitta sina egna vägar. Center mot våldsbejakande extremism skulle kunna bli en tydlig stödfunktion till både kommun och skolverksamhet. Utifrån de slutsatser som kommit fram i samband med delbetänkandet finns ett antal checklistor eller stödmaterial som Center mot våldsbejakande extremism skulle kunna ta fram, säkerställa att de är vetenskapligt beprövade och uppdaterade utifrån den senaste forskningen. Nedan punkter lyfts i delbetänkandet och är goda exempel på rutiner som behöver tas fram nationellt och som skulle ge varje kommun och huvudman ett stort stöd i arbetet framöver:
 - att skolpersonal tränas i att uppmärksamma elever som befinner sig i kris på basis av indikatorer som inte är begränsade till akademiska eller disciplinära svårigheter eller specifikt våldsamt beteende
 - att personer som får en ”dålig magkänsla” kring en elev delar sin oro med åtminstone någon annan person, även vid osäkerhet om oron är berättigad
 - att skolor tillämpar en formaliserad procedur för att bedöma allvaret i varningsbeteenden

BUN § 117

Dnr 2023/227

- att skolor etablerar en procedur för att hantera ärenden och involverar externa aktörer i ett tillräckligt tidigt skede.

Ystads kommun ställer sig positiva till förslaget att det tas fram ett metodstöd för skolornas förebyggande arbete men ser svårigheter i skolornas olika organisation när det gäller genomförandet och systematiken i detta. Utbildningen av metoderna/metodstödet bör organiseras av annan än skolan själv för att skapa likvärdighet. Förslaget att uppdraget bör utföras tillsammans med Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten för att det ska nå ut till skolväsendet håller Ystads kommun med om men det måste också finnas en plan och ett stöd i implementeringen och genomförandet som är systematiskt och kontinuerligt. Om uppgiften lämnas till de enskilda skolorna finns stor risk att likvärdighet går förlorad.

I det förebyggande arbetet mot skolattacker har delbetänkandet identifierat skolan som en viktig aktör utifrån att man har en unik daglig kontakt med elever. Ystads kommun ställer sig positiva till förslaget att man vill rusta skolor och skolpersonal att bättre identifiera och hantera varningssignaler. Det måste dock finnas en tydlighet i vad och var man gör av denna oro som kan skapas hos personalen och en tydlighet kring information och kommunikation i ett ärendes gång.

3. Ystads kommun ser också en konflikt mellan en mycket stark skolplikt och en övergripande säkerhet och trygghet. Rektor och huvudman har möjlighet att besluta om disciplinära åtgärder för elever. De disciplinära åtgärderna används oftast eller nästan uteslutande för att korrigera utagerande beteende. I delbetänkandet exempel framgår det tydligt att det inte främst är ett utagerande beteende som signalerar tankar om en skolattack. Utifrån det har skolan/huvudmannen få verktyg att ta till vid oro och här skulle ett utökat stöd från Center mot våldsbejakande extremism kunna vara hjälpsamt. Ytterst behöver man ta ställning till när rätt till utbildning/skolplikt upphäver till förmån för trygghet och säkerhet.

Delbetänkandet har gett Ystads kommun en vägledning i vårt fortsatta arbete för att skapa trygghet och att identifiera och motverka skolattacker. Ystads kommun upplever att det arbete som gjorts, görs och är planerat går i rätt riktning och delbetänkandets tankar och väglednings stödjer det.

Sammanfattning av ärendet

Ystads kommun anser att delbetänkandet är väl genomarbetat och innehåller förslag som skulle förbättra lokala aktörers möjlighet att förebygga och förhindra skolattacker. Ystads kommuns bedömning är att ett förtydligat och utökat uppdrag till Center mot våldsbejakande extremism är rätt väg att gå och nedan några perspektiv kommunen vill belysa extra:

1. Ystads kommun delar utredningens bedömning att delning och behandling av personuppgifter är centralt för att framgångsrikt kunna samverka, förebygga och förhindra skolattacker. Ystads kommun ser att ett utökat uppdrag till Center mot våldsbejakande extremism skulle kunna ge välbehövligt stöd till skolverksamheten då

BUN § 117

Dnr 2023/227

oro för skolattacker uppstår. För att stödet ska bli framgångsrikt behöver en uppgiftsdelning vara möjlig.

Olika funktioner och myndigheter kan söka stöd av Center mot våldsbejakande extremism utan varandras vetskap. Center mot våldsbejakande extremism behöver ges ett mandat att avgöra när uppgiftsdelning mellan till exempel olika myndigheter är nödvändigt. Center mot våldsbejakande extremism kan ges uppdraget att koppla ihop och skapa förutsättningar för delning av nödvändiga uppgifter.

2. Arbeta kring säkerhet och att skapa trygghet i samhället och i skolan är högaktuellt och ett stort arbete görs i många kommuner och skolor. Till viss del finns det nationella direktiv och i många delar får varje kommun/skola hitta sina egna vägar. Center mot våldsbejakande extremism skulle kunna bli en tydlig stödfunktion till både kommun och skolverksamhet. Utifrån de slutsatser som kommit fram i samband med delbetänkandet finns ett antal checklistor eller stödmaterial som Center mot våldsbejakande extremism skulle kunna ta fram, säkerställa att de är vetenskapligt beprövade och uppdaterade utifrån den senaste forskningen. Nedan punkter lyfts i delbetänkandet och är goda exempel på rutiner som behöver tas fram nationellt och som skulle ge varje kommun och huvudman ett stort stöd i arbetet framöver:

- att skolpersonal tränas i att uppmärksamma elever som befinner sig i kris på basis av indikatorer som inte är begränsade till akademiska eller disciplinära svårigheter eller specifikt våldsamt beteende
- att personer som får en ”dålig magkänsla” kring en elev delar sin oro med åtminstone någon annan person, även vid osäkerhet om oron är berättigad
- att skolor tillämpar en formaliserad procedur för att bedöma allvaret i varningsbeteenden
- att skolor etablerar en procedur för att hantera ärenden och involverar externa aktörer i ett tillräckligt tidigt skede.

Ystads kommun ställer sig positiva till förslaget att det tas fram ett metodstöd för skolornas förebyggande arbete men ser svårigheter i skolornas olika organisation när det gäller genomförandet och systematiken i detta. Utbildningen av metoderna/metodstödet bör organiseras av annan än skolan själv för att skapa likvärdighet. Förslaget att uppdraget bör utföras tillsammans med Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten för att det ska nå ut till skolväsendet håller Ystads kommun med om men det måste också finnas en plan och ett stöd i implementeringen och genomförandet som är systematiskt och kontinuerligt. Om uppgiften lämnas till de enskilda skolorna finns stor risk att likvärdighet går förlorad.

I det förebyggande arbetet mot skolattacker har delbetänkandet identifierat skolan som en viktig aktör utifrån att man har en unik daglig kontakt med elever. Ystads kommun ställer sig positiva till förslaget att man vill rusta skolor och skolpersonal att bättre identifiera och hantera varningssignaler. Det måste dock finnas en tydlighet i vad och var man gör av denna oro som kan skapas hos personalen och en tydlighet kring information och kommunikation i ett ärendes gång.

BUN § 117

Dnr 2023/227

3. Ystads kommun ser också en konflikt mellan en mycket stark skolplikt och en övergripande säkerhet och trygghet. Rektor och huvudman har möjlighet att besluta om disciplinära åtgärder för elever. De disciplinära åtgärderna används oftast eller nästan uteslutande för att korrigera utagerande beteende. I delbetänkandet exempel framgår det tydligt att det inte främst är ett utagerande beteende som signalerar tankar om en skolattack. Utifrån det har skolan/huvudmannen få verktyg att ta till vid oro och här skulle ett utökat stöd från Center mot våldsbejakande extremism kunna vara hjälpsamt. Ytterst behöver man ta ställning till när rätt till utbildning/skolplikt upphäver till förmån för trygghet och säkerhet.

Delbetänkandet har gett Ystads kommun en vägledning i vårt fortsatta arbete för att skapa trygghet och att identifiera och motverka skolattacker. Ystads kommun upplever att det arbete som gjorts, görs och är planerat går i rätt riktning och delbetänkandets tankar och väglednings stödjer det.

Sist vill Ystads kommun påminna om att skolan är den största skyddsfaktorn och att satsa på utbildning är främjande, förebyggande och åtgärdande. Alltså, satsa på svenska skola.

Beslutsunderlag

Remiss av betänkandet samhället mot skolattacker (SOU 2023:28)
Samhället mot skolattacker, delbetänkande av Skolsäkerhetsutredningen
Tjänsteskrivelse av förvaltningschef Stefan Ahlbäck den 17 oktober 2023

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner förvaltningens remissvar gällande Samhället mot skolattacker och översänder svaret till Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet.

Föredragande

Förvaltningschef Stefan Ahlbäck

Förslag till beslut under sammanträdet

Ordförande Per-Olof Lind (L) föreslår att följande mening ska utgå i remissvaret:
”Sist vill Ystads kommun påminna om att skolan är den största skyddsfaktorn och att satsa på utbildning är främjande, förebyggande och åtgärdande. Alltså, satsa på svenska skola.”

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på förvaltningens förslag mot hans eget förslag och finner att nämnden bifaller ordförandes förslag.

Beslut skickas till:
Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet